תומים

דיניוס דין קיי"ל דבעי ד"ת ג' והניח הרתב"ם בצ"ע ועת"ש בחותים בישוב הרתב"ם הדליון הוא משום דשליהו דסמוכים קעבדינן וזהו כלל דאם השליח משנה כוונת הכת"ע : (ג) דא"א דלית בהו חד דיודע הברות בדינים . ואין זה גמיד ושבין המדעת משלחו השליחות בעל מכ"ש כאן דחכמים הסמוכים דעשו להדיועות מדעת משלחו השליחות בטל מכ"ש כאן דחכמים הסמוכים דעשו להדיוטות לשלוחים לדון ודאי דלא סרשסו כ"א לעשות כפי דעת חז"ל ומבלי לעבור מפסדוה בחשובה והסכים עמו הש"ך וכן נכון: (ג) חבל אי לית בהו חד וכו'. שיין חומים על תקנתם כלל וכך ידענו דכך דעתם ודלונם לעשות כפי אשר יאמרו חכמים

וא"כ אם הם עוברים אף הפליחות והסרשאה מב"ד הסמוכים ב<u>טל וא"כ שנים.</u> מסרב לירד לדין או (ז) שלא רצה לדון עם התובע בעירו אלא שאינו חפץ בנ' שבירר התובע אז זה בורר לו אחד וזה בורר התקנה מ"מ מפאת דהם הדיוטות יש לפסע דדבר תורה בעי מומחה ושליחות דקמחי הסמוכים ל"ש דע"ז לא עשהו לשליח

סמוזכר בש"ם דשם מיירי שלבו רחב לחבין ולחורות וחות מומחה וכתן פירשו דיש שי שיקול הדעת בדינים וכ"כ הסמ"ע והש"ך תכל ודחי לריך לחיות גמיר בדינים וכ"כ מהר"ם מה שהלקתי בין זה לקבלות עדות וכן

בזלות והבלות הדנין בזה"ז כמש"ל בס"ח דוהו נרחה גזלות וחבלות הדנין בזהרו פעם לכם על 1.00 בליכו דלריך ג' דגמירי כדעת הרמ"ח: (ד) שאינו רולה לדון שמו בשירו שיין לקמן סימן י"ד מ"ש בזה באריבות

הדיוטות (ב) דא"א דליה בהו ב חד דיודע סברו' בדינים (ג) אבל אי לית בהו חד דידע ספולים לדון . מ"מ היו יכולין לקבל הפענות ולשלחם לפני מוכה והדע שפונים נדון . מ"מ היו יכולין לקבל בדנו אף דמפאת המנין דהוא בליר משלפה המברר ליבד לביי את האד' בע"ב אם הנתבע

הסמוכים ל"ש דע"ז לא עשסו לשליח לדון. בפחות מג'-וסברא זו נראס דס"ל רש"י גם כן ולכך פי' לרש"י בתי' דר"א דאמר חד כשר דכתיב בלדק וכו' דס"ל דאין ע"פ וסק' תו' בד"ס ומדאורייתא די"ל ע"פ כתיב רק גזירת -סכתוב וכו' דלפמ"ח נוחא דא"ר ורא לוכא ברשואל ברא איר ע"פ כתיב רק גזירת -סכתוב וכו' דלפמ"ש ניחה דא"כ ודאי ליתא דשמואל דהה ל"ש שליח' קעבד דעבר ע"ד משלחו כנ"ל ובגמ' דאמרינן דר"ה אית לים דשמואל ולכך מפרש רש"י דלי לי ע"פ ולא בעינן מומחה ושליח' דמומחין כלל ובזה אתי' דברי הגמ' על וכון דהגמ' ס"ל דע"כ רבא נמי ס"ל כברייתה דלקמן דיחיד מומחה דן והיינו כמ"ש דאף דע"פ כ"כ מכל מקום בלדק תשפוע וכו' מורה דסגי בחד מומחה ואם כן לריך להיות לרבה שני תקנות הח' דבעינן ג' משום יושבי קרנות והא דלא בעי על כל פנים חד מומחם כדינו של תורה משום נ"ד ופריך הגמ' מ"א בין רבא לר"א דל"ל דנחלקו בפי' המשנה ורבה דחיקה לי' תקנתה דיושבי קרנות דהה גם רבה על כרחך ס"ל הך תקנה דלכ"ע יחיד מומחה כשר דבר תורה כמש"ל והם כן מה דוחקיה דרבה לפ' המשנה למ"ד ע"פ ול"ל ב' תקנות כמו שכתב' משום יושבי קרנות ומשום נ"ד נימה כר"ה דמשנה כמ"ד הין ע"פ ואם כן אין לנו רק חד תקנם דיושבי קרנות ומשני הגמ' הך מילתא דשמואל וכו' אם כן דלרבא לית ליה דשמואל לפרש כך במשנה ד"מ בשלשה היינו מתחילה אבל בדיעבד הדין כשר אף בפחות דלישוח דמשנה בדיעבד משמע וגם הא הוי דומיא דגזילות וחבלות בשלשה דשם דיעבד לכ"ע דתלתא אלהים כתיבי ולכך הולרך רבא לומר דמשנה ס"ל ע"פ ואם כן אף דדברי תורם חד מומחם כשר מכל מקום בג' הדיוטות בדיעבד בפחות מג' אין דיניהם דין דא"כ שליחות דלא ע"ז הרשהו סמוכים כנ"ל ולכך קתני ד"מ בשלשה לעכובא ור"א אית ליה דשמואל וס"ל דלישנא דמשנה סובל זה הפירוש ד"מ בג' בתחילה אבל מ"מ בדיעבד דדיניהם דין מזה ל"א המבנה כלל ואם כן מה דוחקים לפרש דם"ל ע"פ ושני תקנות היה יותר פשוט לפ' דלאו ע"פ יש רק לתקנה דיושבי קרנות הלריכו מתחילה ג' אבל לא בעינן סמוכים כלל דברי תורה וא"ם. ולא קשיא קו' הב"ח וב"ש הנ"ל דנימא הך דינא דרמ"ה דבעיק מלתם דגמירי ח"ב דוסו אינו דסא אף לרצא דברי תורם חד סמוך כשר ול"ל ג' רק משום יושבי קרנות דאי אפשר דלית בסו חד דגמיר וא"כ אף סוא מודה באי בי חד כשר כשיטת הרא"ש ולק"מ | יא למו מזה דחד סמוך כשר לדון ד"ת לכ"ע ואינה מומחים דבעי ג' אף בדיעבד אי דנו בפחות דיניהם בעל משום ביעול שליחות והרשא" כג"ל ושיהו הוצבים דברי הרמב"ם מ"ש ספ"ב הלכה יו"ד דד"ת חד כשר דכתיב בדק ע' ע"ל כוונתו אחד המוך דהת ס"ל ע"ם כמ"ש בפ"ה און שליחותיי קעבדיון ש"מ דס"ל ע"פ וא"ב ד"ת דיחיד כשר היינו סמוך ומ"ש אחר כך דליתא לדשמואל ופסק כר"א דבנים שדנו אין דיניסם דין היינו בלתי סמוכים דוודאי דבסמוך הא פסקו כל הפוסקים וכן הרמב"ם וברייתא שלימה דיחיד מומחה דן דיני ממונות ביחיד ואם כן דאיירי בהדיוט פשיטא דכיון דקיי"ל ע"פ ובעינן סמוכים רק שליח' קעבדי דבדיעבד אין דיניהם דין דשינו השליחות וא"כ רשות מסמוכים לדון והדרן לד"ת דהדיוט דינו בטל וא"ש ולק"מ וכל דברי הרמב"ם ברורים אין בהם נפתל ועיקש כלל וגם דעת הסמ"ע דכתב דדברי מורס חד כשר יש לפרש סיינו חד סמוך דהא כה דבריו בריש ס"א דעירוב פרשיות כתיב ואף בהודאה והלואה בעינן סמוכים ד"ת ופשוע. אך מ"ש ססמ"ע דכן משמע ברא"ש והיינו ההרא"ש העתיק הך דר"א החד נמי כשר ל"י כן דלרא"ש יקשה דהא פסק דלא כשמואל רק כר"א דב' שדנו א"ד דין ול"ל כמש"ל ברמב"ם דהא ס"ל בהדיא דר"א אף דס"ל ע"פ מ"מ לענין דיינים לא נחערבו וקרא בלדק מור' דיחיד הדיוע דן ואם כן דלר"א אף דס"ל ע"פ מכל מקום לא בעי מומחה אפילו יהיד אם כן ליתא לשיטתו כל מש"ל בישוב דברי הרמב"ם וא"כ דבריו סותרים זא"ז וגם איך אפשר דפסק כר"א א"כ א"ל מהתורם למומחה בסודאות וכלואות ולא כן כ' הרא"ש בריש פרקין דהא דסגי בהדיוטות בהודאות והלואות משום דשליח' קעבדי אלא ברור דלס"ל להרא"ש להלכתא כר"א והא דהביאו ללמוד ממנו דס"ל דחד גמיר אף דאינך תרי הם יושבי קרנות מכל מקום כשר א"ב מנים נלמוד לרבא דמ"מ ביש חד דגמיר דכשר דבזה לא נחלק רבא אר"א דאל"כ הל"ל דהך א"ב כהנ"ל אלא ודאי דבזה מודה רבא משום ל"ד סגי בחד דגמיר ולכך סביאו וכשנר' מסרא"ם דדייק בלישנא דמינים מוכח דאילית בהו חד דגמיר דפשול וא"ב משמע דכן לרבא דאלו ס"ל לרבא דבעינן תלתא גמירי מה זה דדייק לר"א דני"ב חד גמיר דפסול ולכך לדקו דברי הטור דכ' דהרא"ם חולק ארמ"ה וס"ל דסגי בחד דגמיר ונבוכו המפורשים דאי מקומו ברא"ש לפי דלקיי"ל כר"א ולפת"ם ניחא דאל"כ לאיזה לורך הביא הרא"ש דלקיי"ל בוותיה וא"ש ודוק. ובט"ז כתב דהרא"ש פוסק כר"א ומכל מקום ליתא לדשמואל דמדרבנן ס"ל לר"א בעיכן ג' ודבריו ליתא דהא לר"ב מומחים דם"ל ע"פ ל"ק אדיינים והרא"ם ס"ל דבעיכן רק שליחות קעבדיכן וזהו דלא כר"א ופשוע (סגה מהגאון המחבר) ואי קשיא ה"כ לר"ה דפריך אי ע"פ כתיב לבעי מומחין וא"א ע"פ ל"ל ג' אף דע"פ גם כן קשה ל"ל ג' דהא ר"א ע"כ כמי דריש בלדק וכו' להבין הברייחת דיחיד מומחם דן די"ל בלא"ה לרש"י דפי' עשו'לא ישלמו הואיל ובאו ברשות וק' א"כ דיני גזילות שדנו בהדיוטות כמ"ש תו' אי טשו לא ישלמו דתי' הגמרא ל"ד ל"ש דלגזלן אין ל"מ אי טשו ומשלמים או לא כיון דיש דין ודיינא ימנש לגזול ופשוט וכי ס"ד לומר הא דמנן דן הדין וכו' ל"א בדין גזילות ול"ל בין דין לדין סואיל ובדין סלואם ישלמו כן בדין גזילם ישלמו ולפ"ז גם בזה י"ל ל"פ כי היכי דבגזילות לוכך ג' הדיוטות ודאי דתלתא אלהים כתיבי ה"כ בג' בדיני הלוחה רק זהו ודאי מהקנת' דרבנן אין לפסול בדיעבד וא"כ קו' הגמרא כך בשלמא ע"פ ל"ק ל"ל ג' די"ל לא פלוג משום גזילות והא דמעכב דיעבד היינו דשינו שליחות כנ"ל משא"כ אי אין ע"פ ל"ל ג' ואי ל"פ עכ"פ בדיעבד להוי דין ולמה ס"ל לר"א אין דינו דין ודוק וזהו שהיה לרש"י הכרה לומר דר"א ס"ל אין ע"פ ולא פי' דגם הוא ס"ל ע"פ רק בלדק וכו' מורם דחד כשר דר"א לס"ל ל"פ דאי ס"ל א"ל טעם למה ג' וכו' וא"כ בגזיעת דודאי בעיק ג' דגמירי כמ"ם רמ"ה לר"א כן הוא לר' אחא בגזילות וא"כ ק' טעו לא ישלמו ול"ל משום דופישי יושבי קרנות הא בעיק ג' דגמירי ולכך פי' רש"י דר"ח ס"ל אין ע"פ וי"ל כי אמרינן טעו לא ישלמו היינו היכי דנחתו ברשות התורה דד"ת ל"ב מומחין וסגי בהדיוטות אבל בגזילות דד"ת בעיק מומחין לא הוי נחתו ברבות וישלמו וא"ם ודברי רש"י מוכרחים . ולכך הרא"ש דם"ל דלא כרש"י דאף ר' אחא ס"ל ע"פ כקו' התו' וא"כ ק' ליה טעו בגזל לא ישלמו לכך ס"ל דלח כרמ"ה דחף לר" אבהו דבעיקן ג' מומחים מ"מ תקנו חכמים בחד דגמיר וח"כ ה"ה בגזילות ושפיר יש לחוש אף בגזל דנפישי יושבי קרנות ולכך ישלמו ודוק. ובזם י"ל דברי הרמב"ם דוודאי י"ל אף דרק מדרבנן בעינן ג' מ"מ שמים א"ד דין כמ"ש הכ"מ רק הגמרא הוכיחו דא"כ מה בין רבא לר"א ול"ל כך א"ב אי בעיקן ג' גמירי או רק חד דהא מסך טעו לא ישלמו וכו' מוכח כהרא"ש דסגי בחד וכך המשך הגמרא א"ה טעו לא ישלמו וכו' ול"ל דלח כרמ"ם וק' א"כ מה ה"ב ובזה י"ל דברי רמב"ם דס"ל הובית התו' דהא בעינן נו"נ ביד אף לפי' רש"י ק' דע"ו ל"ש נחית ברשות דתי לוה למ"נ ביד והרי זה גזל גמור ול"ל כתי' התו' דקאי להך מ"ד דם"ל דלעולם ישלם וא"כ ס"ל כל שיטת הנמרא להך מ"ד ול"ל כמש"ל דלא כרמ"ה ול"ל א"ב דשמואל אבל לפי דקיי"ל דבטינן נו"ל ביד וא"כ לק"מ טעו לא ישלמו כמ"ש תו' וא"ל שפיר י"ל דינו של רמ"ם והוא דא"ב בין רבא לר"א ואל"ל דפלתי בשמואל והדרן לסברתו דלכ"ע אין דיניהם דין אפילו לר"א ודוק גם י"ל ברמב"ם ודאי אי הפעם דבעיק ג' משום יושבי קרנות בזו בדיעבד דיניהם דין אבל אי העעם משום לא פלוג בין דיני גזל אף בדיעבד מעכב כמו בגזל דהא לא פלוג א"ב י"ל חדאי בזמן המשנה היה גזל דוקא מומחים ול"ם ל"פ וצ"ל משום יושבי קרנות א"כ דימיסם דין אבל עכשיו דליכא מומחים ובגזל דנים הדיוטות א"כ שייך לא פלוג ואף בזם בעיכן בדיעבד ג' ולכך פסק כן הרמב"ם ובזם הונח לו מ"ש דקיי"ל כר"א מכך דר"ה וקיי"ל דלא כשמואל דוהו הכל לדידן דשייך לא פלוג משום גזלה ודוק): ב חד יודע סברות וכו' כאן סתם הש"ע כהרא"ש ודלא כרמ"ה דה"ל ג' גמירי רק בחד סגי ויש לדקדק דבסי' כ"ח סכ"א העתיק דברי תשובת הרי"ף דבקבלת עדות לריך ג' מומחים משמע דבחד דגמיר ל"ס ודוחק לחלק דשם לריכין להיות בקיאים בתו"ד לעדים ודקדוקי דברי העדים דאף דבתשובת הרי"ף נזכר כן מ"מ סתימת לשון מחבר שם ל"מ כן רק לריכים